

פרשת "חקת"

פרשת השבוע – הצעה לשיחת מפקד

פרשת השבוע היא קטע מתוך חמשת חומשי התורה הנקרא בכל שבת (וראשיתו נקרא גם בימי שני וחמישי) במטרה להשלים מחזור קריאה שנתי של התורה כולה המתחיל לאחר שמחת תורה. השבת נקרא את פרשת "חקת", הפרשה השישית בספר במדבר (פרק י"ט פסוק א' – פרק כ"א פסוק ל"ה).

הפרשה עוסקת בדיני טומאה וטהרה ובהיטהרות באמצעות אפר של פרה אדומה, היא כוללת את סיפור "מי מריבה" במהלכו הכה משה בסלע ממנו יצאו מים, והיא מתארת את מותם של מרים ואהרן. הפרשה מסמלת את סיום נדודיהם של בני-ישראל במדבר ובסופה הם ניצבים בגבול הארץ – על סיפה של הארץ המובטחת.

ברגע הזה, עוד טרם החלו בני-ישראל בכיבוש הארץ, מתארים הכתובים פרשה עלומה: "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עַרְדַּיִשׁ הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שְׁבִי" (פרק כ"א, פס' א'). זהו הפסד צורב שיסודו במתקפת פתע ורב הנסתר בו על הגלוי. שאלת המפתח שמלווה את התיאור התמציתי היא מה שמע מלך ערד ומה גרם לו לחשוב שהוא יוכל לנצח את בני-ישראל שיצאו ממצרים באותות ובמופתים וכבר נלחמו בהצלחה בעמלק.

אחת הגישות המרכזיות אצל פרשני המקרא קושרות בין שמועה זו לבין פעולתם של שנים עשר המרגלים ששלח משה לתור את הארץ (כך שהמילה "אֲתָרִים" רומזת למילה "תרים") עליהם קראנו בפרקים הקודמים. אם נרחיב את הפרשנות הזו ניתן לטעון כי החולשה הפנימית וחוסר הביטחון שתקפו את בני-ישראל סביב פרשה זו, התחושה "כִּי־עַז הָעַם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ וְהָעָרִים בְּצָרוֹת גְּדֹלַת מְאֹד וְגַם־יְלֵדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם" (פרק י"ג פס' כ"ח), הובילה את האויב לתקוף ואף להצליח.

הכישלון של בני-ישראל הוא זמני, התרחשות זו לא תחזור על עצמה ומכאן ואילך יעמדו מלחמותיהם של בני-ישראל בסימן הצלחה שתוביל בסופו של דבר להתבססות ברוב חלקיה של הארץ. אולם, באופן מכוון בחרו הכתובים להדגיש כי פרשת כיבוש הארץ מתחילה בחולשה פנימית שהופכת להפסד במלחמה, בכישלון תודעתי שהופך לתבוסה בשדה הקרב.

הקשר בין תודעה ומוראל לבין הצלחה בשדה קרב הוא אבן יסוד בתורת הלחימה וגם בעקרונות המלחמה של צה"ל שמוור מקום מרכזי לרוח הלחימה הנדרשת בעתות שגרה ובעתות חירום, בעת ניצחון וגם כאשר יש צורך לקום מכישלון.

בימים אלו, עם פרסום התחקירים הראשוניים על ה-7 באוקטובר, אנו שבים ללמוד את ההתרחשויות באותו היום. לפני תשעה חודשים האויב הפתיע אותנו. כאז כן היום, הצלחנו להתאושש ולהשיב מלחמה שעה, כאז כן היום עלינו ללמוד מטעויות, לזכור את מטרותינו, להכיר בכוחנו ולשמור על רוח איתנה מתוך הבנה שאורך הרוח והניצחון בשדה הקרב שלובים זה בזה.

שבת שלום!